

Zaglowce...

ZAWISZA CZARNY

Ten trzymasztowy szkuner sztakslowy Va Marie - flagowy żaglowiec Związku Harcerstwa Polskiego - zawdzięcza swe imię Zawiszy Czarnemu z Garbowa, sławnemu rycerzowi polskiemu, który zasłynął w czasie wojen i turniejów z prawości i męstwa.

Krzysztof Kozerski

Pierwszy **ZAWISZA CZARNY** (ex **SCHWARZER HUSAR '46**, **ZA WISZA CZARNY'39**, **HARCERZ'35**, **PETREA '34**) został kupiony w 1934 roku od Szwedów. Wybudowany w 1901 roku jako żaglowy frachtowiec, był drewnianym, 3-masztowym szkunerem gaflowym; powierzchnia ożaglowania ok. 430 m., długość całkowita 37,6 m., szerokość 8,1 m., zanurzenie 3,1 m., wyporność 395 t. Statek pływając jako frachtowiec kilkakrotnie zmieniał właścicieli, aż wreszcie w 1934 roku został kupiony przez ZHP i przeprowadzony do Gdyni, gdzie zmieniono jego nazwę na **HARCERZ**. Żaglowiec poddano przebudowie w Stoczni Gdańskiej i już w roku 1935 pod nazwą **ZA WISZA CZARNY**, wyruszył pod dowództwem Mariusza Zaruskiego w swój pierwszy rejs szkoleniowy. Podczas II wojny światowej, żaglowiec zaanektowany przez Niemców służył im pod nazwą **SCHWARZER HUSAR**, szkoląc kadetów Kriegsmarine. W roku 1947 przeholowano go do Gdyni. Zły stan techniczny i brak funduszy na remont żaglowca przesądziły o jego losie; zdecydowano się zatopić go w Zatoce Gdańskiej. Z jednostki pozostał jedynie drewniany galion, przedstawiający głowę rycerza, dłuta Mściława Kościejowskiego - harcerza i studenta warszawskiej ASR Dziś dziób **ZAWISZY** zdobi mościeżna kopia...

zwykle pływa w rejsy po Bałtyku, Morzu Północnym i Śródziemnym. W 1984 roku Zawisza brał udział w Operacji Żagiel na Wielkich Jeziorach w Kanadzie i USA; wcześniej odbyły się transatlantyckie regaty żaglowców. Podczas nich **ZAWISZA** wstawił się przeprowadzeniem akcji ratunkowej w bardzo ciężkich warunkach pogodowych, w okolicy Bermudów. Uratował wówczas część załogi (8 osób) angielskiego żaglowca **MARQUES**. Po podjęciu rozbitków na pokład **ZA WISZA** pozostał w rejonie katastrofy; mimo bardzo silnego wiatru i wysokiego stanu morza poszukiwał innych ofiar. Na Bermudach - dokąd żaglowiec zawinął - jego załogę witano jak bohaterów. Załoga **ZAWISZY** otrzymała za tę akcję nagrodę „Fair Play” Komitetu Olimpijskiego.

W 1989-1990 żaglowiec opłynął świat w kilkusetetapowym rejsie. Dwa lata później uczestniczył w obchodach 500-lecia odkrycia Ameryki Columbus'92. Z tej okazji **ZAWISZA** wziął udział w atlantyckich Regatach Kolumba, przepływając dwukrotnie Atlantyk i startując we wszystkich wyścigach, za wyjątkiem ostatniego, w związku z decyzją jego kapitana o dotarciu do wybrzeży Labradoru przed powrotem do Europy.

W styczniu i lutym tego roku żaglowiec pod dowództwem kpt. Waldemara Mieczkowskiego dokonał historycznego, dwukrotnego opłynięcia przylądka Horn, dotarł także do stacji badawczej Polskiej Akademii Nauk im. Henryka Arctowskiego nad Zatoką Admiralicji na Wyspie Króla Jerzego (Szetlandy Południowe).

Fot. Kraszewski/PAP

ZAWISZA CZARNY

Rok budowy: 1952
 Stocznia: Stocznia Północna w Gdańsku
 Materiał konstrukcyjny: stal
 Długość całkowita: 42,09 m
 Długość kadłuba: 36,1 m
 Szerokość: 6,7 m
 Zanurzenie: - 4,6 m
 Tonaż: 171,71 BRT
 Powierzchnia żagli: max. 625,5 m²
 Silnik: 390 KM, diesel (oryginalna jednostka napędowa z U-Boota)
 Max. prędkość pod żaglami: około 12 węzłów
 Załoga: 6 osób załogi stałej + do 40 osób załogi szkolnej

ZAWISZA CZARNY jest drugą jednostką o tej nazwie. Został zbudowany w 1961 roku na bazie rybackiego lugotrawlera **CIE TRZEW**, zwodowanego w roku 1952 w Stoczni Północnej w Gdańsku. Cała seria tych statków została wycofana z eksploatacji z powodu zbyt małej stateczności. W roku 1967 żaglowiec poddano powtórnej przebudowie i przedłużeniu; także w 1980 roku **ZAWISZA** przeszedł kolejną modyfikację.

ZAWISZA CZARNY uczestniczył w wielu złotach żaglowców i Regatach Cutty Sark. Nigdy nie był najszybszą jednostką, ale pewnością najbardziej rozśpiewaną. Żaglowiec